

Vakcinačný päťuholník alebo pentagón

neočakávajúte .....

ale skôr

Prečo práve pentagón?

Symbolický päťuholník

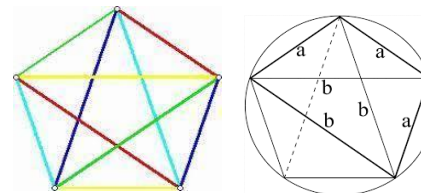
- v prírode

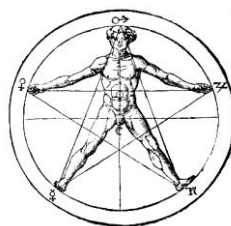
- umení

- matematike

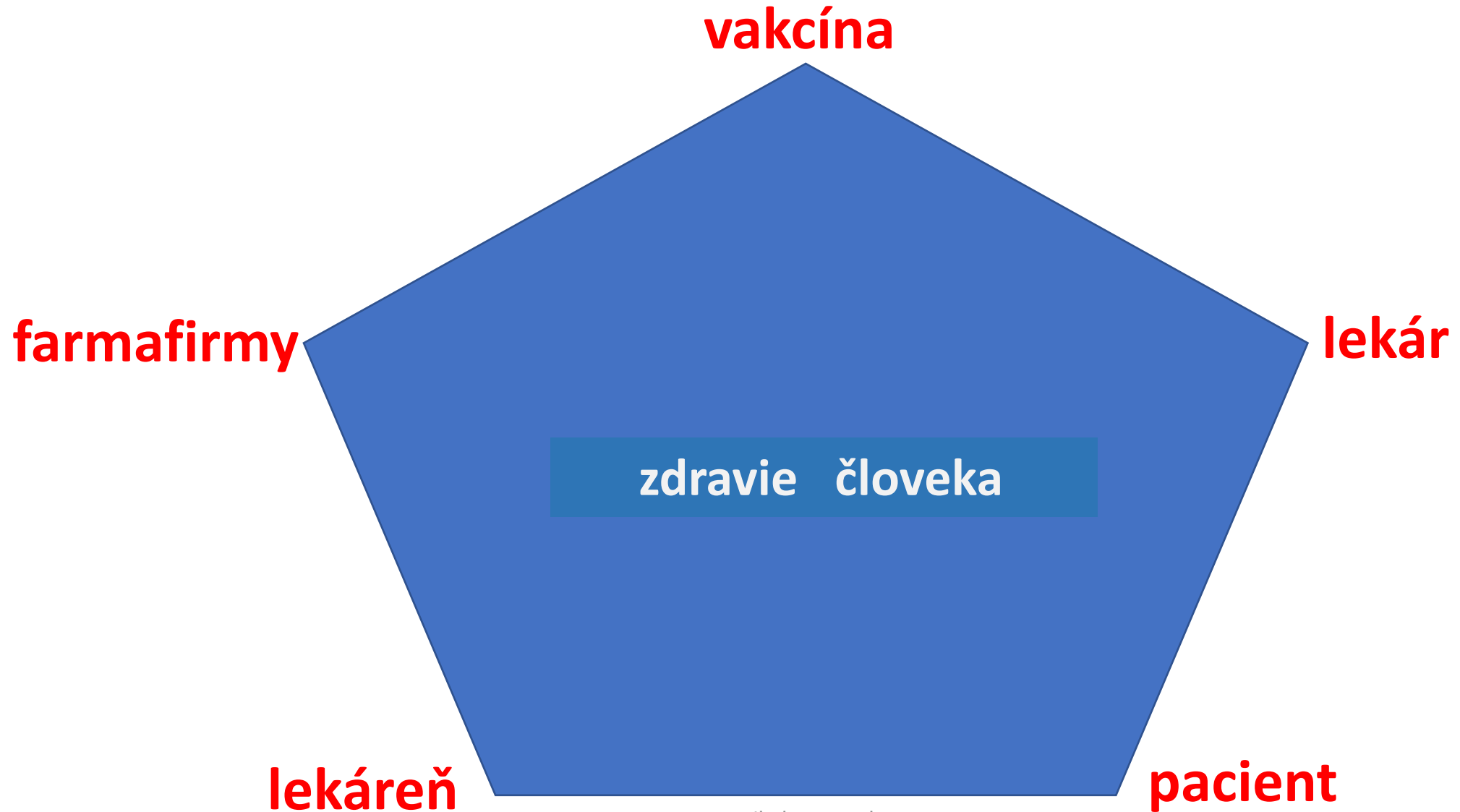
- ilustrovaný L. D. Vinci

Na niekoľkých miestach v ňom

- najdokonalejší pomer tzv. „zlatý rez“

Vakcinačný päťuholník

Podklady

- Obvod všeobecného lekára pre deti a dorast
v Petržalke, Ba

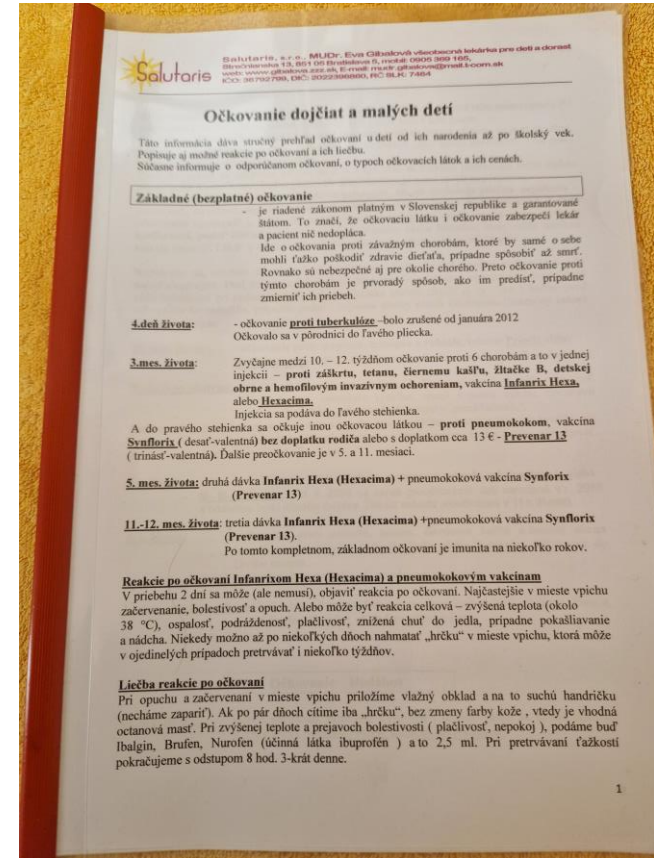
Vedený 36r. jedným lekárom

Priebeh vakcinácie v obvode VLDD

- V 1.mes. dieťaťa , rodič **obdrží edukačné materiály** (vlastné), **o očkovanom kalendári** - čas očkovania, vakcínach, nežiaducich účinkoch, ich riešení informácie o odporúčaných očkovaníach
- Rodič má mesiac **čas na otázky** k očkovaníu

„ Pani doktorka, Vám verím“

Priebeh vakcinácie v obvode VLDD

- **Pred podaním vakcíny :**

- vyšetrenie dieťaťa

- rodič znovu krátko poučený (proti čomu sa očkuje
a čo možno očakávať)

- **Pacient má nadobudnúť presvedčenie,
že sa rozhodol sám**

- Od nás získal iba podklady

- **Dopriať mu čas a nenaliehať**

Priebeh vakcinácie v obvode VLDD

- Potrebne **hovorí** aj o **možných nežiaducich účinkoch vakcín**
  - teploty, malátnosti, nepokoji a ich riešení
- **Keď rodič vie, je istejší**
  - neuteká na pohotovosť, lokálnu reakciu, prechodnú teplotu zvládne tak aj sám
- Takýto **sebaistý, uvedomelý rodič pôsobí ako prirodzený inštruktör** na pieskovisku,
či v čakárni

Miesto podania vakcíny

- **Určitý typ vakcíny, je podávaný na to isté miesto**

napr. **hexavakcína do ľ. stehna a po 1.r.dieťaťa, pri preočkovaní a očkovaní podobných vakcín (Infanrix polio, Tetraxim, Boostrix polio, HAV), tiež vľavo, ale do ľ. ramena**

- **Do PDK- pneumokoky, meningokoky**
Do PHK (po 1. r.) - MMR, kliešť. encefalitída, HPV

Uľahčuje to **identifikáciu možnej reakcie**

Keď hovoríme o vakcínach

- Vyhýbame sa slovu „povinné“ ,
skôr nahrádzame pomenovaním „základné očkovanie“
a neskôr - **preočkovanie**

- Znižujeme tak podvedomý odpor rodiča k slovu „povinné“
- Pri nepovinných očkovaníach – o „odporúčaných“,
teda takých, kde sa v závere rozhodne rodič sám.

- Zvyšuje to tiež jeho compliance

Keď hovoríme o vakcínach

- Časté pripomínanie očkovania i provakcinačnému pacientovi, resp. rodičovi - **negatívne ho zneisťuje** až strápňuje

Navonok sa ospravedlňuje, ale zmocňujú sa ho myšlienky :
„**Som nemožný, nestíham** v práci/doma. Ako teraz vyzerám?“

- **Reakcia zdravot. personálu:** „No konečne ste prišli!
Koľkokrát vás mám volať?“

- **Výsledok – pacient sa nedostaví**
alebo **odkladá** očkovanie do stratena

Pri očkovaní je mimoriadne dôležité

Odpútavanie pozornosti pacienta, podľa jeho veku

„Aha, kde je lietadlo? Kam dnes pôjdeš? Ako Ti dopadol zápas“?

- čím kontrolujeme nielen stav vedomia pacienta

- podporujeme jeho pozitívne prežívanie

Otázka dojčenia pri aplikácii vakcíny

dojčenie **neodporúčame**

- pre možnosť aspirácie
- ani my , pri jedení v reštaurácii,
by sme nechceli byť pichnutý „včielkou“

Pri podaní vakcíny

- **Bolestivosť miesta vpichu znižujeme** zmrazovacím perom
- „Najhorší“ 15m.pacient- silná naviazanosť na matku, presadzovanie svojej vôle/nevôle, plač, krik, snaha utiecť - vyžaduje pevnú fixáciu dieťa pre bezpečné podanie vakcíny – náročné pre dieťa, matku, personál – umocnenie nepríjemného zážitku
- **Nezabúdať na odpútavanie pozornosti, drobnú odmenu v akomkoľvek veku** – nálepka, pochvala, cukrík, povzbudenie....
(nevrhnúť sa na pacienta)
- **Zápis očkovania 4x**(zdr. dokumentácia 2x,Oč.P, PC)
- **Odsledovanie pacienta 20 min.**

Sledovanie ne/zaočkovanosti

- MMR vakcínou:

ročník	nezaočkovani
2009	0
2010	1
2019	0
2020	3 / 2 onkolog.dg.

- Antivaxeri

úplní	Čiastoční –nedokončené zákl. očkovanie
0	6 najmä MMR

- Ich tvrdenia , typické otázky, sú všeobecne známe.

www.gibalova.zzz.sk

„Pikošky“ antivaxerov

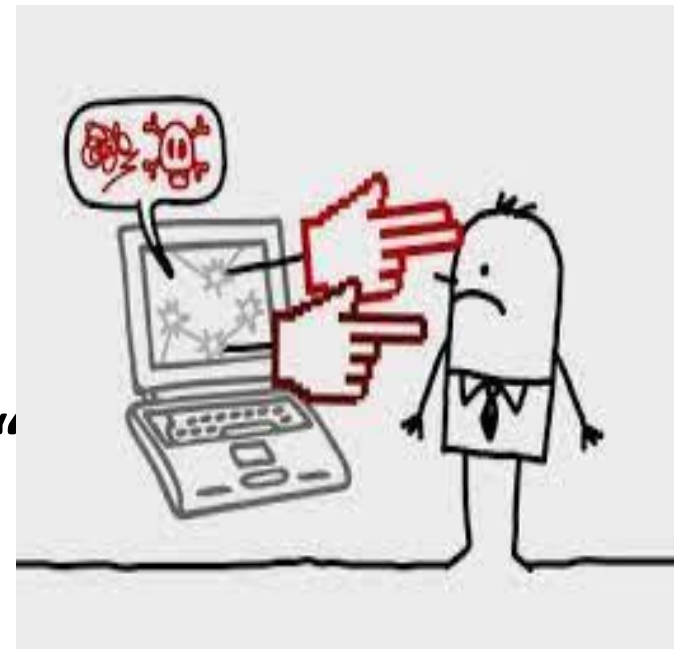
- Matka dvoch nezaočkovaných školákov MMR-kou:

**„Pani doktorka, ja mám oveľa väčší strach z vakcíny,
ako z choroby“**

- Matka dvoch odrastajúcich dcér k očkovaníu HPV:
„To nedám, lebo im (firme), neverím. Čítala som...“

**Čo odpovie 40r. dcére s možnou rakovinou?
Pokrčenie plic... „Aj ja mám zákrok na krčku“**

Lekárne – 3. uhol pentagónu

- Plynulé zásobovanie
- Vydať vakcínu lekárovi alebo pacientovi?
  - závisí od vzdialenosti lekárne od ambulancie

(ľahko vydať, ak je lekáreň v susedstve)

- Vakcíny nepovinného očkovania (doplatok),
- Poučiť o spôsobe prenosu a uskladnenia

ponechať na rodičovi

(napr. vakcíny prinesené z Rakúska, pre nedostatok u nás)

Farmafirmy – 4.uhol pentagónu

- Dohodnúť aspoň orientačný čas návštevy reprezentanta

- Nechodiť viacerí – pôsobí to v čakárni odstrašujúco

~~Nie~~ : „Prišiel som vám predstaviť kolegu“

✓ **Áno** : „ Nabudúce príde nový kolega“

- Vyzerat' nenápadne, nebyť obklopený
reklamnými materiálmi

Farmafirmy a reklama

- **Všetkého veľa škodí –
nadbytok reklamy môže mať
opačný účinok**
-
- **Nemať reklamu v ambulancii** - tričko s logom firmy,
plagáty, perá – pôsobí to pre lekára nedôveryhodne
-
- **Kôpky reklamných materiálov, porozhadzovaných
na pracovnom stole a okenných parapetách**

Urobiť účinnú reklamu

- **Je veľké umenie**

- ekonomický prínos pre firmu
- pacient aby v nej nachádzal zmysel,
benefit pre seba samého

- Príliš častá, verklikovaná reklama, zovšednie
  - prestriedať inováciami

Vakcíny – 5. uhol pentagónu

„JEDNODUCHÉ“:

- ✓ kvalitné
- ✓ plynule dostupné
- ✓ ľahko aplikovateľné
- ✓ s dobre čitateľnými a odlepujúcimi štítkami
- ✓ príbalovými letáčikmi

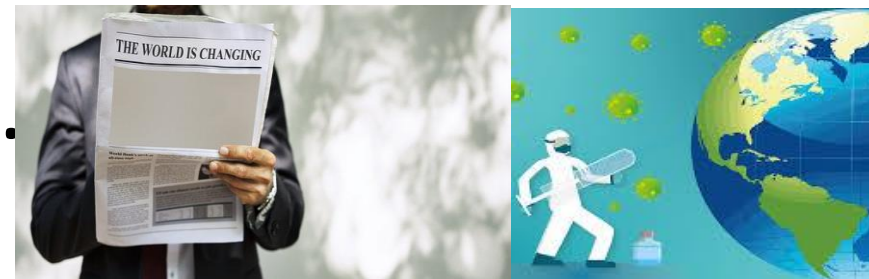
Čo na záver?

- Symbolickým, zlatým rezom vakcinačného procesu

je zdravie človeka, táto hodnota zostáva

- Podmienky vakcinácie a okolitý svet sa mení...

- Pri nedostatku zdravotníkov, nielen na Slovensku

- V nadmiere demokracie, kde laik určuje odborníkovi

- treba čosi zmeniť

Čosi treba zmeniť...

Budúcnosť:

- Pacient - prevziať zodpovednosť za seba a svoje deti
- Už v pôrodnici –zdravotná knižka dieťaťa- vývoj, očkovanie povinné a odporúčané- v akom čase
a kedy ísť k lekárovi
- Zainteresovanie sociálneho systému a ZP–podmieňovanie a kontrola rodičovských povinností
vyplácanie dávok (materské, rodičovské, predĺženie MD - úhrada vakcín ,liečeb.úkonov, kúpeľov)
- WHO- zvýšiť zaočkovanosť preventabilných ochorení

Súčasnosť:

- Lekár „prosí“, aby pacient prišiel na prevenciu, zaočkoval sa– opakované pozvánky; neustále výhovorky-“Teraz mi to nevyhovuje, dajte mi iný termín..“
- Obrovská administratívna záťaž, na úkor kuratívy
- Neplnenie povinností pacientov - finančný úkor zdravotníckeho zariadenia (zníž. hodnotiaceho koeficientu)
- Pacient „riadi“ zdravotnú starostlivosť („vybavil som si, tak mi dajte...“)
- Nedostatok a dehonestácia zdravotníkov

...na zamyslenie

